

નામ :

સમિતિમાં હોદ્દો :

ગામ :

તાલુકો :

માર્ગદર્શિકા

Centre for Development

Save the Children
Bal Raksha Bharat

Centre for Development

વિઝન - ન્યાયી, માનવીય અને શાંત સમાજની રચના કરવી, જ્યાં બધાને સમાન અધિકારો મળી રહે.

મિશન - વંચિત સમાજનાં હાંસિયામાં ધકેલાયેલા અને કચડાયેલા વર્ગને સંગઠીત કરી તેમનાં અધિકારો મળે અને તેઓ માનભેર તેને ભોગવી શકે તે માટે જાગૃત કરી ક્ષમતાવર્ધન કરવું.

કાર્યક્રમ - સેન્ટર ફોર ડેવલપમેન્ટના ત્રણ મુખ્ય કાર્યક્રમ છે.

1. સામાજિક સક્ષમતા
2. શાંતિ અને સદ્ભાવના.
3. શિક્ષણ અને એડવોકેશી.
4. આર્થિક સક્ષમતા
5. તાલીમ અને ક્ષમતાવર્ધન

સેન્ટર ફોર ડેવલપમેન્ટ છેલ્લા 13 વર્ષથી સમાજના વંચિત અને કચડાયેલ વર્ગ સાથે સતત કાર્ય કરી રહી છે. આ કાર્ય અંતર્ગત લોકોના પ્રશ્નો તેના ઉકેલ સુધી પહોંચે તે માટે સંસ્થા દ્વારા ત્રણ લોક સંગઠનો ઉભા કરવામાં આવ્યાં છે.

1. એકતાનારી સંગઠન
2. કદમ બાળ સંગઠન
3. અમદાવાદ શહેરી યુવા મંચ

જે અનુક્રમે બહેનો, યુવાનો અને બાળકો દ્વારા બનેલાં છે. આ સંગઠનો દ્વારા સામાજિક, આર્થિક સક્ષમતા તથા શાંતિ અને વિકાસનાં કામો થઈ રહ્યા છે. બહેનો અને બાળકો ઉપર થતી હિંસા અને અન્યાયી માળખા સામે તેમને રક્ષણ મળે અને તેમના અધિકારો જળવાઈ રહે તે માટે ક્ષમતાવર્ધન કાર્યક્રમો કરવાં. જ્યારે યુવાનો સાથે રોજગારી લક્ષી આવડતો વધારવી અને તેમના દ્વારા શાંતિ અને સદ્ભાવના કાયમ થાય તેવાં કાર્યક્રમો અમદાવાદ શહેરનાં 19 વિસ્તારો અને ગુજરાતનાં બે જિલ્લાઓનાં 90 ગામોમાં ચાલી રહ્યા છે.

ધંધુકાના 57 અને બાવળાના 24 ગામોમાં બાળમજૂરી નાબૂદી અભિયાન અંતર્ગત છેલ્લા 3 વર્ષથી કામગીરી થઈ રહી છે. જેમાં 6 થી 14 વર્ષના બાળકો દ્વારા કરવામાં આવતી મજૂરીમાંથી તેમને બહાર કાઢી શિક્ષણ તરફ લઈ જવા. આ પ્રવૃત્તિ માટે દરેક ગામોમાં બાળ જૂથ અને સી.પી.સી (બાળ સુરક્ષા સમિતી)ની રચના કરવામાં આવી છે. આ સાથે સાથે આંગણવાડી, સપ્તમંડળ, શાળા, શાળામાં ભણતા વિદ્યાર્થીઓના વાલી, શાળાની એસ.એમ.સી કમિટીના સભ્યોને પણ આ પ્રવૃત્તિમાં સામેલ કરવામાં આવી રહ્યા છે જેથી બાળ મજૂરીનું પ્રમાણ કમશઃ ઓછ થતું જાય. બાળ મજૂરી ઉપરાંત સંસ્થા બાળકોનું આરોગ્ય, સુરક્ષા અને સ્વચ્છ સશક્તિકરણ માટે યોગ્ય માર્ગદર્શન પુરું પાડે છે.

શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિ

શાળાનું નામ : _____

ગામ : _____ તા. : _____ જી. : _____

SMC ના સભ્યનો પરિચય

ક્રમ	નામ	હોદ્દો	વ્યવસાય	જાતિ (પુ-સ્ત્રી)	જ્ઞાતિ	કેટલા બાળકો શાળામાં ભણે છે.
૧						
૨						
૩						
૪						
૫						

ક્રમ	નામ	હોદ્દો	વ્યવસાય	જાતિ (પુ-સ્ત્રી)	જ્ઞાતિ	કેટલા બાળકો શાળામાં ભણે છે.
૬						
૭						
૮						
૯						
૧૦						
૧૧						
૧૨						
૧૩						
૧૪						

શિક્ષણના કાયદાનું અમલી કરવા....

અરે હા! હવે શિક્ષણમાં ખરી લોકશાહી અને સત્તા લોકોના હાથમાં હવે આવી છે. શું આપ જાણો છો? આપણા દેશમાં ૬ થી ૧૪ વર્ષના બાળકો માટે મફત અને ફરજિયાત શિક્ષણનો ફાયદો એપ્રિલ ૨૦૧૦થી અમલમાં આવ્યો છે. આ કાયદો જ્યોતિબા કુલે, સાપિત્રીબાઈકુલે, ડો.આંબેડકર, સયાજીરાવ ગાયકવાડ અને બિરસામુંડાનાં સપનાને હવે સાકાર કરવાં જઈ રહ્યો છે. કારણ કે આ કાયદાનું આયોજન, નિરીક્ષણ અને ટેખરેખની સત્તા હવેથી શાળાવ્યવસ્થાપન સમિતિના હાથમાં રહેશે. જેની અંદર સત્તા શાળાએ જતા બાળકોના માતા-પિતાના હાથમાં છે. આ શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિ એવું એક હથિયાર છે. કે જે વંચિતોને શિક્ષણમાં ગ્રામ્યસ્તરે થઈ રહેલા અન્યાય અને ભ્રષ્ટાચાર સામે પારદર્શક તાલાવવા માટે ઉપયોગી નીવડશે.

તો ચાલો હવે જાણીએ ખરેખર આ શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિ શું છે. અને તેની ભૂમિકા, જવાબદારી અને સત્તાઓ શું છે ?

- ◆ શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિ શાળાની ટેખરેખ કરવા માટે રચવામાં આવેલ છે.
- ◆ શાળાએ જતાબાળકોના મા-બાપ આ સમિતિના સભ્યો રહેશે.
- ◆ આ સમિતિમાં ૫૦ ટકા સભ્યો મહિલાઓ રહેશે.
- ◆ આ સમિતિમાં ૭૫ ટકા સભ્યો બાળકોના મા-બાપ રહેશે જેમા વંચિત જુથના બાળકોના મા-બાપનો સમાવેશ કરવામાં આવશે.

બાકી રહેલ ૭૫ ટકા સભ્ય સંખ્યામાં નીચેની વ્યક્તિનો સમાવેશ કરવાનો રહેશે.

- ◆ એક સભ્યસ્થનિક સત્તાતંત્ર (ગ્રામપંચાયત, નગર શિક્ષણ સમિતિ) નક્કી કરે તેવા સ્થાનિક સત્તાતંત્રના ચુટાયેલા સભ્યો.
- ◆ એક સભ્ય શાળાના શિક્ષકોમાંથી શિક્ષકો નક્કી કરે તે શિક્ષક.
- ◆ એક સભ્ય સ્થનિક શાળાના બાળકો માંથી સમિતિમાં સમાવિષ્ટ માતા-પિતા નક્કી કરે તે.
- ◆ સ્થાનિક કડીઓ (ગામમાંકડીયો ન હોય તો બાજુના ગામનો કડીયો) આ સભ્યની નિયુક્તિ એસ એમ સી અધ્યક્ષશ્રીએ કરવાની રહેશે.
- ◆ શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિ પોતાના રોજિંદા વહીવટ ચલાવવા માટે સમિતિના પસંદ કરેલ માતા-પિતામાંથી અધ્યક્ષ અને ઉપાધ્યક્ષની પસંદગી કરશે.
- ◆ શાળાવ્યવસ્થાપન સમિતિની મિટિંગ મહિનામાં ઓછામાં ઓછી એક વખત બોલાવવાની રહેશે. મિટિંગની નાંધ (મિનિટસ) અને કરવામાંઆવેલ નિર્ણયોની નોંધ લેવાની રહેશે.
- ◆ શાળાવ્યવસ્થાપન સમિતિએ શિક્ષણના નવા કાયદામાં દર્શાવેલ ફરજો ઉપરાંત નીચે બતાવેલી ફરજો બજાવવાની રહેશે જે માટે સમિતિ નાનાકાર્યજુથની રચના કરી શકશે.

શાળા વ્યસ્થાપન સમિતિના કર્તવ્યો અને ફરજો

- ◆ શાળાની કામગીરી ઉપર દેખરેખ અને નિયંત્રણ રાખવું
- ◆ શાળા વિકાસ યોજના તૈયારી કરી તેની ભલામણો કરવી.
- ◆ રાજ્ય સરકાર અને સ્થાનિક સત્તાતંત્રમાંથી મળેલ ગ્રાંટના ઉપયોગ ઉપર દેખરેખ રાખવી.
- ◆ શાળાની નજીકના વિસ્તારના લોકોને રચનાત્મક રીતે મફત અને ફરજિયાત શિક્ષણનો કાયદો અને બાળકોના અધિકારોની સમજણ, માતા-પિતા અને વાલીઓની ફરજો અંગેની સમજણ આપવી.
- ◆ શાળાના શિક્ષકોને આરટીઈ એક્ટમાં નિર્દિષ્ટ ફરજો સિવાયની બિનજરૂરી ફરજો શિક્ષકોને સોંપવામાં આવે નહી તેનું ધ્યાન રાખવું.
- ◆ શાળાની નજીકનાં વિસ્તારનાં તમામ બાળકોનાં નામાંકનો અને નિયમિત હાજરી સુનિશ્ચિત કરવી.

- ◆ પિકલાંગ બાળકોની ઓળખ અને તેમાનાં નામાંકન તથા ભણવા માટેની બાબતોનું ધ્યાન રાખવું.
- ◆ શાળામાં બાળકો માટેની મધ્યાહન ભોજન યોજનાની અમલવારી ઉપર ધ્યાન રાખવું.
- ◆ શાળાનાં આવક અને ખર્ચના વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરવાં.
- ◆ શાળા વિકાસ માટેના મળતા નાણાંકીય ભંડોળનો ઉપયોગ શાળાનાં હેતું માટે જ થાય તેનું ધ્યાન રાખવું.
- ◆ શાળાવ્યવસ્થાપન સમિતિના ૭૫ ટકાવાલી સભ્યો અને ૫૦ ટકાસભ્યો મહિલાઓ હોવાથી અને આ સમિતિને દરેક ગ્રાંટના વપરાશ ઉપર દેખરેખ રાખવાની હોવાથી વર્તમાન ગ્રામ શિક્ષણ સમિતિ, ગ્રામ બાંધકામ સમિતિ, વાલી શિક્ષણ મંડળ અને માતૃ શિક્ષણ મંડળ સમિતિઓની જરૂર ન હોવાથી રદ કરવામાં આવશે.

- ◆ શાળા બહાર, શાળા છોડી દીધેલ બાળકોની યાદી
- ◆ પિકલાંગ બાળકોની યાદી
- ◆ સ્થળાંતર કરતાં બાળકોની યાદી
- ◆ અનિયમિત બાળકોની યાદી અને નિયમિત દેખરેખ
- ◆ શાળાહાજરી-પત્રકપરથી ધોરણવાર હાજરી જાણવી
- ◆ મધ્યાહન ભોજનમાં રંધાતા ભોજનની ગુણવત્તા.

શાળા મૂલાકાત દરમિયાન જોવાના મુદ્દા વર્ષ : _____

ક્રમ	શાળા મૂલાકાત દરમિયાન જોવાના મુદ્દા	જાન્યું	ફેબ્રુ.	માર્ચ	એપ્રિલ	મે	જુન	જુલાઈ	ઓગસ્ટ	સપ્ટેમ્બર	ઓક્ટોબર	નવેમ્બર	ડિસેમ્બર
૧	શાળાનાભાગકોની હાજરી												
૨	શિક્ષકોની હાજર સંખ્યા.												
૩	પીવાનાપાણીની સમસ્યા.												
૪	શાળાની સઘઈ. (વર્ગખંડ, સંગ્રામ, મૂતરડીની સઘઈસાથે.)												
૫	વર્ગખંડમાં યોગ્ય હવાઉજાસ છે?												
૬	શાળામાં/વર્ગખંડમાંભાગકોને કોઈ પણ પ્રકારની સજાકરવામાંઆવતી નથી.												
૭	દરેક ભાગકાગણવેશ પહેરે છે?												

શાળા મુલાકાત દરમિયાન જોવાના મુદ્દા વર્ષ : _____

ક્રમ	શાળા મુલાકાત દરમિયાન જોવાના મુદ્દા	જાન્યું	ફેબ્રુ.	માર્ચ	એપ્રિલ	મે	જુન	જુલાઈ	ઓગસ્ટ	સપ્ટેમ્બર	ઓક્ટોબર	નવેમ્બર	ડિસેમ્બર
૮	દરેક બાળકપાસે પાઠ્યપુસ્તક અને સ્લેટ પેન છે.												
૯	“First Aid” બોક્સ છે?(આરોગ્ય પેટી)												
૧૦	વર્ગખંડમાં બેઠકબવસ્થાવર્તુળાકારમાં છે. બાળકોની મિશ્ર સમૂહ બેઠકબવસ્થા												
૧૧	વર્ગખંડમાંબાળકોએ કંરેલુંકાચ પ્રદર્શિત કરવામાંઆવે છે?												
૧૨	બાળસભાનુંઆયોજનકરવામાંઆવે છે.												
૧૩	બાળકોને નિયમિત અને પ્રમાણસર મંથાહન ભોજન મળે છે												
૧૪	શિક્ષકમાંનબળાબાળકોમાટે શાળમાંખાસવર્ગીયલાવવામાંઆવે છે? (S.T.P)												

શાળા મૂલાકાત દરમિયાન જોવાના મુદ્દા વર્ષ : _____

ક્રમ	શાળા મૂલાકાત દરમિયાન જોવાના મુદ્દા	જાન્યું	ફેબ્રુ.	માર્ચ	એપ્રિલ	મે	જુન	જુલાઈ	ઓગસ્ટ	સપ્ટેમ્બર	ઓક્ટોબર	નવેમ્બર	ડિસેમ્બર
૧	શાળાનાબાળકોની હાજરી												
૨	શિક્ષકોની હાજર સંખ્યા.												
૩	પીવાનાપાણીની સમસ્યા.												
૪	શાળાની સઘઈ. (વર્ગખંડ, સંગ્રામ, મૂતરડીની સઘઈસાથે.)												
૫	વર્ગખંડમાં યોગ્ય હવાઉજાસ છે?												
૬	શાળમાં/વર્ગખંડમાંબાળકોને કોઈ પણ પ્રકારની સજાકરવામાંઆવતી નથી.												
૭	દરેક બાળકગણવેશ પહેરે છે?												

શાળા મુલાકાત દરમિયાન જોવાના મુદ્દા વર્ષ : _____

ક્રમ	શાળા મુલાકાત દરમિયાન જોવાના મુદ્દા	જાન્યું	ફેબ્રુ.	માર્ચ	એપ્રિલ	મે	જુન	જુલાઈ	ઓગસ્ટ	સપ્ટેમ્બર	ઓક્ટોબર	નવેમ્બર	ડિસેમ્બર
૮	દરેક બાળકપાસે પાઠ્યપુસ્તક અને સ્લેટ પેન છે.												
૯	“First Aid” બોક્સ છે?(આરોગ્ય પેટી)												
૧૦	વર્ગખંડમાં બેઠકવ્યવસ્થાવર્તુળાકારમાં છે. બાળકોની મિશ્ર સમૂહ બેઠકવ્યવસ્થા.												
૧૧	વર્ગખંડમાંબાળકોએ કૌરૂંકાંચ પ્રદર્શિત કરવામાંઆવે છે?												
૧૨	બાળસંભાનુંઆયોજનકરવામાંઆવે છે.												
૧૩	બાળકોને નિયમિત અને પ્રમાણસર મંથાહન ભાજન મળે છે												
૧૪	શિક્ષણમાંનબળાબાળકોમાટે શાળમાંખાસવર્ગોગઠાવવામાંઆવે છે? (S.T.P)												

પ્રવૃત્તિ	પ્રવૃત્તિનું અવલોકન	હા/ના	હા/ના	હા/ના	હા/ના
વર્ગખંડમાં	શિક્ષક અને બાળકો વચ્ચે મૈત્રી પૂર્ણ વ્યવહાર હોય (શિક્ષકની ભાષા અને પ્રોત્સાહન, કોણ વધારે વાત કરે છે, કોણ પ્રશ્નપુછે છે? શિક્ષક કેવી રીતે જવાબ આપે છે?) વગેરેની નોંધ લેવાય છે.				
	બાળકોની વર્ગખંડ બહાર શીખવા, શીખવવામાટે કેવી પ્રવૃત્તિનું આયોજન થાય છે.				
શાળામાં	બાળકોને શૈક્ષણિક સિદ્ધિઓની ચર્ચા માટે શિક્ષકવાલી સાથે બેઠક ચોજે છે.				
	બાળકને શીખવવામાં આવેલ આગળના પાઠના પ્રશ્નો નાં ઉત્તર આવડે છે?				
	બાળકોની પ્રાર્થના સભામાં ભાગીદારી				
	બાળસભાનું આયોજન નિયમિત થાય છે.				
	વક્તૃત્વસ્પર્ધા				

પ્રવૃત્તિ	પ્રવૃત્તિનું અવલોકન	હા/ના	હા/ના	હા/ના	હા/ના
વર્ગખંડમાં	એસ.એમ.સી. સભ્ય વર્ગખંડમાં જઈ કોઈ પણ બાળક સાથે વાતચીત કરી તેને વાર્તાકહેવાની, ગીત ગાવાની તક આપે તો જોઈ શકે કે બાળકો રજુઆત કરી શકે છે કે કેમ				
	વર્ગખંડમાં બાળકોને શૈક્ષણિક સાધનોથી શિખડાવવામાં આવે છે.				
	બાળકને તેનો ઉપયોગ પણ કરવાં દેવામાં આવે છે.				
	બાળકોને વિજ્ઞાન પ્રયોગો કરવાં દેવાની પણ તક આપવામાં આવે છે.				
	બાળકોના કાર્યોને પ્રદર્શિત કરવા માટે ડિસ્પ્લે બોર્ડ છે. અને નિયમિત રીતે જુદા-જુદા બાળકોનાં કાર્યો પ્રદર્શિત થાય છે.				
	બાળકોએ નોટ-ચોપડીમાં કરેલ સ્વાધ્યાય નિયમિત તપાસાય છે. અને બાળકને તેને માટે માર્ગદર્શન અપાય છે. (શિક્ષકની સહી અને સુચન બંને હોય)				

પ્રવૃત્તિ	પ્રવૃત્તિનું અવલોકન	હા/ના	હા/ના	હા/ના	હા/ના
શાળામાં	ચિત્રકામરૂપર્યા				
	કાવ્યપઠન				
	રમતરૂપર્યા/રમત ઉત્સવ જેવા અન્ય ઉજવણી થાય છે. જેમા તમામ બાળકોને ભાગ લેવાની તક મળે છે.				

મારો અનુભવ / પ્રતિભાવ

Save the Children

આપણું કાર્ય :- ‘ચાઇલ્ડ રાઇટ્સ ફોર ચેન્જ’ અત્યારે ગુજરાતમાં અમદાવાદ, ભરૂચ, સાબરકાંઠા અને સુરેન્દ્રનગર એમ ચાર જિલ્લાઓમાં ૮૮૩ ગામોમાં કામ કરે છે. અમે અત્યારે બાળકોની સુરક્ષા, ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણ, આરોગ્ય અને સામુદાયિક તથા ખાસ કરીને મહિલાઓનું સશક્તિકરણ વગેરે માટે સમુદાય આધારિત દરમ્યાનગીરીઓ ઉપર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરી રહ્યા છીએ કે જેથી મજૂરી કરનારાં બાળકોને મજૂરીમાંથી હટાવી શકાય અને અન્ય બાળકોને શ્રમ દળમાં પ્રવેશતાં અટકાવી શકાય.

ગુજરાત સરકારે તેના શ્રમ અને રોજગાર વિભાગ દ્વારા ગુજરાતમાંથી બાળ મજૂરી નાબૂદ કરવા માટે એક કાર્યલક્ષી યોજના ઘડી કાઢી છે. ગુજરાત સરકારે અને ‘સેવ ધ ચિલ્ડ્રન’ એ રાજ્યમાંથી બાળ મજૂરી નાબૂદ કરવા માટે કાર્ય કરવા સહકાર અને સહયોગ સાધવા એક ઔપચારિક સમજૂતી કરી છે.

આપણો હેતુ :- પ્રોજેક્ટ હેઠળ ચાર જિલ્લાઓમાં ૮૮૩ ગામોને બાળ મજૂરીથી મુક્ત કરવા માટે આપણે કામ કરી રહ્યા છીએ. ૨૦૧૩ સુધીમા આપણે નીચેની બાબતો કરવા માગીએ છીએ.

- ☞ પ્રાથમિક શાળામાં ભણવાપાત્ર તમામ બાળકો શાળામાં હોય.
- ☞ શાળાઓમાં ગુણવત્તાયુક્ત પ્રાથમિક શિક્ષણ પૂરું પાડવામાં આવે અને ૯૦ ટકા બાળકો શાળામાં રહે તે સિદ્ધ કરવું.
- ☞ ૩-૬ વર્ષની વયનાં બાળકો શાળામાં જવા માટે જરૂરી એવી કુશળતાઓ પ્રાપ્ત કરે અને આસાનીથી પ્રાથમિક શાળાઓમાં પ્રવેશ પ્રાપ્ત કરે તે જોવું.
- ☞ શોષણખોર મજૂરી કોઈ પણ બાળક ન કરે.
- ☞ સમુદાય સ્તરે દરેક ગામમાં બાળ સુરક્ષા સમિતિ અને બાળ જૂથની રચના કરવામાં આવે અને તે મજબૂત રીતે અને અસરકારક રીતે બાળ સુરક્ષા માળખા તરીકે કામ કરે છે.
- ☞ બાળકો અને ખાસ કરીને બાળ મજૂરોના લાભ માટે મજબૂત કાયદા માટે હિમાયત કરવા નાગરિક સમાજનું નેટવર્ક મજબૂત કરવામાં આવે.
- ☞ બાળકો, મહિલાઓ અને પુખ્ત વયનાની મજબૂત સામુદાયિક સંસ્થાઓ અસ્તિત્વમાં હોય કે જે બાળકોના અધિકારોને પ્રોત્સાહન આપે.
- ☞ બાળ અધિકારોની સુરક્ષા માટે મા-બાપોની જાગૃતિ અને ક્ષમતા વધારવામાં આવે.

બાળકોનાં અધિકારો

જીવન જીવવાનો અધિકાર

- જન્મ લેવાનો
- પીવાલાયક પાણી મેળવવાનો
- નામ મેળવવાનો
- પૌષ્ટિક આહાર મેળવવાનો
- રાષ્ટ્રીયતા મેળવવાનો
- યોગ્ય તબીબી સારવાર મેળવવાનો

વિકાસનો અધિકાર

- પૂરતો આરામ મેળવવાનો
- બાલ્યવસ્થામાં સંભાળ મેળવવાનો
- મનોરંજન મેળવવાનો
- શિક્ષણ મેળવવાનો
- પ્રવૃત્તિમાં ભાગ લેવાનો

સહભાગીતાનો અધિકાર

- સંગઠન બનાવવાનો
- નિર્ણયમાં ભાગીદારીનો
- વિચારો રજૂ કરવાનો
- સિધ્ધાંતો બનાવવાનો
- માહિતી મેળવવાનો
- સ્વતંત્રતા મેળવવાનો

સુરક્ષાનો અધિકાર

- શોષણ સામે રક્ષણ મેળવવાનો
- હિંસા સામે રક્ષણ મેળવવાનો
- અવગણના સામે રક્ષણ મેળવવાનો
- ભેદભાવ સામે રક્ષણ મેળવવાનો